

Gespleten ABC

Goed besturen is een vak en bedrijfskunde een wetenschap. Wetenschap is kennis, maar bedrijfskunde suggereert iets kunnen. Iets kunnen en iets kennen. Van veel dingen die ik kan (ademen of spreken bijvoorbeeld), weet ik niet precies hoe het werkt, maar ik doe het moeiteloos. Veel dingen die ik ken, kan ik niet zomaar in de praktijk brengen.

Bedrijfskunde is dus een wetenschap. Een wetenschap die met kleine stappen vooruitgang boekt, maar die een wat moeilijke relatie heeft met haar vak. Want veel bestuurders kennen die kunde nauwelijks – ook veel *goede* bestuurders. En een bedrijfskundig wetenschapper is niet per se een goed bestuurder. Velen proberen het, al is het maar als vakgroepvoorzitter of misschien zelfs decaan. Maar als ze echt bestuurder hadden willen worden, dan zaten ze niet in de wetenschap.

Waarom gebruik ik nu al de hele tijd de term ‘bestuurder’? Op een of andere manier vind ik dat die term meer verantwoordelijkheid, meer ernst uitstraalt dan ‘manager’. Management riekt naar snelle jongens.

Ik heb een wat moeilijke relatie met de bedrijfskunde. Enerzijds met die wetenschap, anderzijds met die praktijk. De bedrijfskundige wetenschap heeft echt al de nodige inzichten opgeleverd, die ik graag doorgeef aan wie er maar oor voor heeft. Maar een groot deel van die wetenschap is *academistisch over-de-top*. Veel ingewikkelde hypothesen afgeleid van theorieën waar je in de werkelijkheid nauwelijks iets aan hebt en die dan in nodeloos ingewikkelde, maar kwantitatief simplistische proefschriften worden genuanceerd. Iedere keer als ik die dingen moet lezen, word ik kwaad.

In die praktijk kom je ook de nodige bestuurders tegen die echt proberen er het beste van te maken en dat soms ook doen. Maar ook veel managers, die de ene ramp na de andere ramp veroorzaken en erin slagen zich daarvoor misdadig veel te laten betalen. Ook daar word ik dikwijls heel kwaad van.

Tussen de ‘academisten’ en de ‘bestuurders’ heb je het cliché van de vlotte ‘consultants’. Ze distilleren wat er bruikbaar is van de betere bedrijfskunde voor de bestuurders en managers die op zoek zijn. Ze vullen een gat dat er

manifest is. Maar hoe! Mijn moeilijke relatie met de bedrijfskunde heeft er ook mee te maken dat ik als toegepaste wetenschapper dikwijls in de buurt kom van die consultants. En ik moet toegeven: meestal hebben ze op zijn minst één interessante truc die ze degelijk weten te exploiteren.

Dan krijg ik het blad *Management en Literatuur* in de bus. Ik blader er altijd snel doorheen, want je weet maar nooit. Maar sneller nog slaat de indigestie toe. *De Goeroe-Methode, Creëer Magie, Leiding geven aan Professionals? Niet doen!, Checklistboek voor ondernemers, Baggeren door de prut, Zen to Done...* Een teiltje, snel! Toch voel ik ook de behoefte af en toe managementboeken onder de aandacht te brengen. Sterker, ik interesseer me in hoge mate voor wat in de wereld van de alternatieve (‘postmoderne’) marketingmethoden gebeurt. Nog sterker, ik doe met plezier bedrijfskundig onderzoek dat dan leidt tot een boek met de titel *Innovatieroutine. Hoe managers herhaalde innovatie kunnen stimuleren* (geschreven samen met Hendrik Snijders). Een boek en een titel waar ik helemaal achter sta. Maar dan kijk ik ernaar met de bril van de buitenstaander en dan denk ik: wie zou dat nu geloven? Succes bij innovatie is toch geen instant-formule? In dat boek zeggen Hendrik en ik dat ook: onze succesformule is weliswaar eenvoudig, maar niet gemakkelijk. Maar uiteindelijk appelleren ook wij aan de managers die met grote stappen snel thuis willen komen, en is dat laatste niet een legitime wens? **IK**

Dany Jacobs

Dany Jacobs is hoogleraar Industriële ontwikkeling en innovatiebeleid bij de Universiteit van Amsterdam en lector Kunst, cultuur en economie bij de hogescholen ArtEZ en HAN in Arnhem.